

אחריו, הנה משתדל לומר שירות ותשבחות לקדוש-ברוך-הוא. ואף על גב שברוח הקדש הנה אומר - רוח הקדש לא היתה שורה עליו עד שהוא השתדל שתשרה עליו. וכך בכל מקום - לא שורה רוח הקדש שלמעלה עד שיתעורר עליו האדם מלמטה. ודוד, אף על גב שרדפו אחריו והיה בצער, לא היה עוזב שירות ותשבחות מפיו ולשבח את רבונו על הכל.

ואם תאמר, זה ששנינו מזמור לדוד או לדוד מזמור, וכאן שרתה עליו רוח הקדש בתחלה, משום שאמר מזמור לדוד. אלא, אם הוא היה מכוון עצמו בתחלה, לא היתה שורה עליו רוח הקדש. מזמור זה רוח הקדש. למה נקרא כך? משום שהיא משבחת את המלך העליון תמיד, (שכל הזמן הוא היה משבח ומזמר ולא שוכר) שכל הזמן היתה משבחת ומזמרת ולא שוככת. פיון שבא דוד, מצא גוף מתקן פראוי ושרתה עליו, והיו מגלים בעולם הזה לשבח ולזמור למלך, והכל כדי שיתתקן העולם הזה כמו שלמעלה.

לדוד - איש שלם בתקונו, איש מתקן, איש צדיק. דוד ודאי שלא השתנה לעולמים. בהיותו במדבר יהודה - זה שבח של דוד, אף על גב שהיה בצער, אף על גב שהיו רודפים אחריו, ואיזו תשבחת אמר? תשבחת גדולה ונכבדה.

והשבח שלו מה הוא? (תהלים 10) אלהים אלי אתה אשחרך. אלהים סתם. פיון שאמר אלהים, למה אלי? אלא אותה דרגה שלו. שלש דרגות פאן: אלהים, אלי, אתה. ואף על גב שהם שלשה

לאחזאה לכל בני עלמא, שבחיה דדוד, דאף על גב דבצערא הוה, והווי רדפי אבתריה, הוה משתדל לומר שירין ותושבחן לקודשא בריך הוא.

ואף על גב דברוח קדשא הוה אמר, רוח קדשא לא הוי שארי עלוי, עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי. וכן בכל אתר, לא שריא רוח קדשא דלעילא, עד דיתער עליה בר נש מתתא. ודוד אף על גב דקא רדפי אבתריה, והוה בצעריה, לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה, ולשבחא למאריה על כלא.

ואי תימא, הא דתנינן, מזמור לדוד, או לדוד מזמור, והכא שרת עליה רוח קדשא בקדמיתא, בגין דאמר מזמור לדוד. אלא, אי איהו לא הוה מכוין גרמיה בקדמיתא, לא שרת עליה רוח קדשא. מזמור דא רוח קדשא. אמאי אקרי הכי. בגין דאיהי, משבחת תדיר למלכא עלאה (ס"א דכל ומנא איהו קא משבח ומזמר ולא שכיף) דכל זמנא הוה קא משבחת ומזמרת, ולא שכיף. פיון דאתא דוד אשבח גופא מתתקנא פדקא יאות, ושרת עליה, והווי מגלי בהאי עלמא, לשבחא ולזמרא למלכא, וכלא, בגין דיתתקן האי עלמא, בגוונא דלעילא.

לדוד. גבר שלים בתקונו, גבר מתקנא, גבר זפאה. דוד ודאי דלא אשפני לעלמין.

בהיותו במדבר יהודה, דא שבחא דדוד, אף על גב דבצעריה הוה, אף על גב דהווי רדפי אבתריה. ומאי תושבחתא קאמר. תושבחתא דאיהו רב ויקירא.

ושבחא דיליה מאי איהי. (תהלים 10) אלהים אלי אתה אשחרך. אלהים סתם. פיון דאמר אלהים, אמאי אלי. אלא ההוא דרגא

דיליה. תלת דרגין הכא:

שמות, דרגה אחת היא, בסוד של אלהים חיים. אלהים - למעלה, אלהים חיים. אלי - קצה השמים עד קצה השמים. אתה - הדרגה שלו. ואף על גב שהכל אחד ובשם אחד עולה.

אשחרך - אם כמשמעו שלו, יפה. אבל אשחרך - התקין האור שמאיר בשחר. שהרי האור שעומד בשחר לא מאיר עד שימתקנו אותו למטה. ומי שמתקן את אור השחר הזה, אף על גב שהוא שחר, זוכה לאור לכן שמאיר, וזהו אור אספקלריה המאירה, וזהו האדם שזוכה לעולם הבא.

וזה סוד (משלי א) ומשחרי ימצאנני. ומשחרי - שמתקנים האור של משחרי השחר. ימצאנני, לא כתוב ימצאנני, אלא ימצאנני, שזוכים לשני אורות - לאור השחר השחר, ולאור הלכן שמאיר. וזוכה לאספקלריה שאינה מאירה, ולאספקלריה שמאירה. וזהו ימצאנני. ועל פן אמר דוד אשחרך. התקין אור של השחר השחר להאיר עליו אור לכן שמאיר.

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהלים סו), כמי שרעב לאכל וצמא לשתות. בארץ ציה ועיף בלי מים, משום שהוא מדבר ואינו מקום של ישוב, ולא מקום של קדש. ולכן הוא מקום בלי מים. וכמו שאנו רעבים וצמאים אליך במקום הזה, פן בקדש חזיתיך וגו'. ואנו, כמו שאנו צמאים אל מורנו לשתות בצמאון את דבריו במקום הזה, אף פן צמאים לשתות בצמא דבריו בבית המקדש, המקום שנקרא קדש. אמר רבי שמעון לרבי אבא, מי שהתחיל הדבר - יאמר עכשו.

אלהים. אלי. אתה. ואף על גב דאינון תלת שמקן, חד דרגא איהו, ברזא דאלהים חיים. אלהים: לעילא, אלהים חיים. אלי: קצה השמים עד קצה השמים. אתה: דרגא דיליה.

ואף על גב דכלא חד, ובשמא חד סליק. אשחרך, אי כמשמעו דיליה, שפיר. אבל אשחרך, אתקין נהורא דנהיר בשחרותא. דהא נהורא דקיימא בשחרותא, לא נהיר עד דיתתקנון ליה לתתא. ומאן דאתקין נהורא שחרא דא, אף על גב דאיהי אוכמא, זכי לנהורא חוורא דנהיר, ודא איהי נהורא אספקלריא דנהרא, ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי.

ורזא דא (משלי ח) ומשחרי ימצאנני, ומשחרי: דמתקנין נהורא משחרי אוכמא. ימצאנני, ימצאנני לא פתיב, אלא ימצאנני, דזכי לתרין נהורין. לנהורא דשחרא אוכמא, ולנהורא חוורא דנהרא. וזכי לאספקלריאה דלא נהיר, ולאספקלריאה דנהיר. ודא איהו ימצאנני. ועל דא אמר דוד אשחרך, אתקין נהורא דשחרא אוכמא, לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא.

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, (תהלים סו) פמאן דכפין למיכל וצחי למשתי. בארץ ציה ועיף בלי מים, בגין דאיהו מדבר, ולא איהו אתר דישובא, ולא איהו אתר דקדשא. (דף ק"ח ע"ב) ובגין פה איהו אתר בלי מים. וכמה דאנן פפין וצחאן לגבך באתר דא, פן בקדש חזיתיך וגו'. ואנן כמה דאנן צחאן לגבי דמר, למשתי בצחותא מלוי באתר דא, אוף הכי צחינן למשתי בצחותא מלוי, בבי מקדשא, אתר דאקרי קדש. אמר רבי שמעון לר' אבא, מאן דשאר ימלא מלה השתא יימא.